

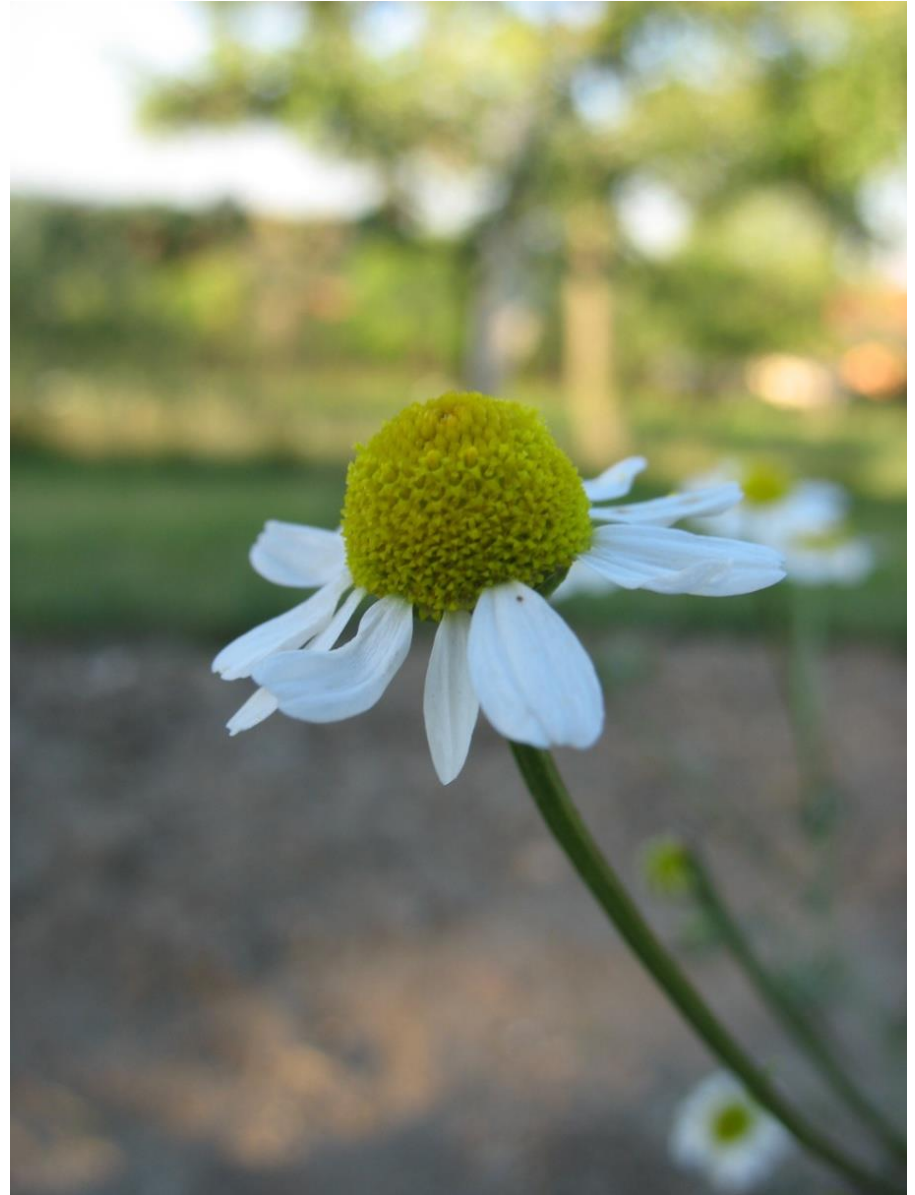
PERSPEKTIVY PĚSTOVÁNÍ LÉČIVÝCH, AROMATICKÝCH A KOŘENINOVÝCH ROSTLIN (LAKR) v ČESKÉ REPUBLICE

Prezentaci připravila

Blanka Kocourková

2017

- Mechanizmy tvorby primárních a sekundárních metabolitů na základě poznatků vědy a výzkumu vedou k tomu, že roste zájem o látky, které se tvoří v rostlinách, a které jsou využitelné ve farmaceutickém, chemickém, potravinářském průmyslu, v kosmetice ale i přímo k léčení chorob.

Přímo uzdravovací schopnosti ve formě čajů, tinktur, extraktů, silic apod. má ze známých druhů vyšších rostlin, které jsou považovány za léčivé minimálně 20 % druhů. Další rostlinné druhy slouží jako surovinové zdroje pro izolaci jednotlivých obsahových látek.

V Evropě je důležité zavedení volně rostoucích druhů rostlin, které se získávají sběrem, do pěstování, mimo jiné také pro zachování druhů.

Pro zpracovatele zajistí pěstování na větších plochách surovinu, která je:

- **kvalitativně jednotná**
- **dobře popsatelná z hlediska uplatnění** **Správné zemědělské praxe.**

Zejména evropský trh je
poznámenán tím, že zpracovatelé
mají snahu využívat levnější
surovinové zdroje, což omezuje
úroveň šlechtění, semenářství,
ale i inovaci pěstitelských
technologií. Zpracovatelé se
začínají potýkat s nedostatkem
surovin stejnorodé kvality.

Rozsah pěstování LAKR je určován:

1. Nestabilní situací jejich odbytu.
2. Tuzemských pěstitelů je nedostatek. Důvodem je především vysoká ekonomická i odborná náročnost pěstování LAKR.
3. Pěstitelé v ČR, kteří přes řadu problémů dále pěstují, si zachovávají svou pozici, mají mechanizaci, posklizňovou úpravu, stálého smluvního odběratele.
4. Pěstitelé v ČR produkují vysokou kvalitu – vysoký obsah účinných látek a nízký obsah nežádoucích příměsí a mikrobiálního znečištění.
5. Další důležitou roli hraje i to, zda jsou využívány sušené LAKR (drogy), nebo se zpracovávají už meziprodukty (extrakty, výluhy silice, apod.).

LAKR se dají rozdělit podle rozsahu pěstování takto:

- **Velkoplošně pěstované druhy** – ostropestřec, kmín, námel (tisíce ha)
- **Druhy pěstované na „stovkách“ (do 100) ha** – heřmánek, máta, meduňka, fenykl, koriandr, anýz
- **Druhy pěstované na malých plochách** - všechny ostatní
- Samozřejmě všechny druhy jsou **různě využitelné!!!!**
Různě oceňované.....
- Přesto jsou evidovány jako **jedna souhrnná komodita** tak jako obilniny, olejniny atd.....

Zájem o LAKR má vzrůstající tendenci.

Laická veřejnost pěstuje vybrané druhy pro vlastní potřebu. Lze to dokladovat mimo jiné tím, že Český zahrádkářský svaz zve mezi své členy odborníky a obrací se i na spolek PELERO CZ s požadavky na odborné přednášky. Jen v Jihomoravském kraji proběhlo v roce 2016 osm přednášek na téma „Léčivé rostliny na zahrádce“.

Zájem je také o **osivo a sadbu LAKR**, jak vyplývá z rostoucího prodeje u semenářských firem, které jsou členy PELERA CZ.

Stoupající zájem je také o pěstování tzv „**zeleného koření**“.

Také zájem o **produkty z bylin** má rostoucí tendenci. Jde především o **čaje, tinktury, sirupy** apod.

Dokladuje to mimo jiné zájem o **prezentaci LAKR** na letních etapách mezinárodní zahradnické výstavy a veletrhu FLORA

Olomouc. Rozšiřuje se také pěstování některých druhů **LAKR asijského původu** pro užití k vlastní spotřebě. Tato situace

vyžaduje ještě **širší osvětovou činnost**. Možná je např.

aktivizace původní role **Poradního sboru Ministerstva**

zdravotnictví.

Spotřeba 10 vybraných pěstovaných LAKR z domácí produkce u jednoho výrobce čajů

	Pěstovaný druh	Spotřeba v t
1.	<i>Matricaria chamomilla</i>	20 t
2.	<i>Mentha x piperita</i>	30 t
3.	<i>Melissa officinalis</i>	20 t
4.	<i>Plantago lanceolata</i>	8 t
5.	<i>Salvia officinalis</i>	7 t
6.	<i>Silibum marianum</i>	7 t
7.	<i>Althaea officinalis</i>	5 t
8.	<i>Ononis spinosa</i>	4 t
9.	<i>Carum carvi</i>	4 t
10.	<i>Thymus vulgaris</i>	4 t

Výkupní ceny LAKR jsou stanovovány výhradně zpracovateli.

Zpracovatelé vychází z výkupních cen ve světě, **z dostupnosti domácích surovin** a surovin importovaných ze zahraničí.

V poslední době se výkupní ceny diverzifikovaly podle způsobu dalšího zpracování, ale především **s ohledem na kvalitu**.

Různí zpracovatelé LAKR, kteří mají zájem o vybrané konkrétní druhy zahájili výkup léčivých rostlin a **nabízí několikanásobně vyšší ceny ve srovnání s běžnou praxí**.

Jinak **výkupní ceny** v posledních letech ve světě i ČR stagnují, pro **pěstitele jsou nevýhodné a ve většině případů nepřinášejí ekonomické zhodnocení náročného pěstování či sběru LAKR**.

Řešením by byla realizace výkupu formou odbytového družstva.

Závěr

- Nedostatek LAKR (surovin) pro další zpracování řeší jednotliví zpracovatelé podle svých možností, především dovozem.
- V poslední době se však znovu objevují zájemci o větší pěstování mezi ekologickými zemědělci a soukromníky.
- Těm se však nedostává dostatečné odborné podpory.
- Omezený prostor je i pro aplikovaný výzkum v oblasti LAKR